

Stortinget er livet i potens

Taler

Jan P. Syse

Dato

14 juni 1997

Sted

Akershus Slott

Omstendigheter

Stortingets avslutningsfest

- 1 Kjell-Olof Feldt skrev sin bok under mottoet «Alla dessa dagar som kom och gick, inte visste jag att de var livet.»

- Er det dette som er vår fasit etter fire år på Stortinget? Kanskje hvis vi tar disse
5 dagene hver for seg, men i sum er vi enige med Celius: Stortinget er livet i potens!

- I vår daglige virksomhet kan vi ha vanskeligheter med å holde fast ved de større perspektiver for vår gjerning. Det er der vår avslutningsfest har sin store
10 funksjon. Det er der den store middag spiller sin rolle. Den er til for å skape det nødvendige avbrekk i den daglige virksomhet, den er nødvendig for å reflektere over de store perspektiver og se tingenes sammenheng.

- Og det er da man tilkaller gamle politikere for å bli hyldet for sin
15 samfunnsgavnlige gjerning.

Det faller ikke vanskelig. Men det er ikke de store middager uansett hvor store de er, det er de gode middager i det beste selskap som gir kvalitetens velvære.

- 20 Derfor er vi her.

Som min politiske stamfar Edmund Burke sa det: «Når de onde mennesker rotter seg sammen, må også de gode mennesker gjøre det.» I dag er vi samlet som gode mennesker. Derfor er dette i sannhet en god middag.

25

Det har alltid vært min mening at det viktigste er at man kjemper for den gode sak. Og det mener vi egentlig alle. Ja, på denne ene og samstemt harmoniske dag

vil jeg gi den enkelte retten til selv å bestemme hva som er den gode sak. Jeg vil
30 ikke engang hevde at Rudyard Kipling så den hele sannhet da han (nesten) skrev
- right is right and left is wrong.

Så langt unna sannheten var han vel ikke, og han får, etter hvert som gallupene
går ned, en viss tilslutning fra selveste Henrik Ibsen, som mener at minoriteten
35 alltid har rett.

Vi er venner i dag - motstandere, men ikke fiender i morgen. Så lenge denne
mentaliteten lever, så lenge kan vi hylde det beste parlament i verden. Måten vi
sitter sammen på i Stortinget, ikke etter parti, markerer enhet i mangfold og
40 styrker de personlige bånd.

Men vi trives også med de hårde slag. Vi har vel noe av Kulneff i Runebergs
Fänrik Ståls sagner i oss. Kulneff var en elsket og elskelig mann. Men det ble sagt
om ham: «Och dette hjärta bar han med, då han höll frid, som då han stred; han
45 kysste och han slog ihjäl med samma varma själ.»

På norsk blir dette noe mer fredsommelig: Bare den som tar del i striden, kan
vinne den.

50 Derfor er livet på Stortinget først og fremst en kamp hvor man aldri må gi opp.
Det er en lærdom vi bærer med oss helt fra Det gamle testamente. Da Moses, for
eksempel, førte sitt folk ut i ørkenen, var det ikke for å bli der.

Lars Sponheim - en slags moderne Moses! I flere perioder kunne jeg med
55 sannhetens rett si: På Stortinget er det mengder av venstremenn, men de henger
på veggene alle sammen. Hovmod står for fall.

Det nytter å kjempe. Endog våre lønninger er i denne periode blitt bedre. Jeg
har til og med etter tre tiår på Stortinget kommet opp i den samme reallønn som
60 jeg begynte med. Også her trodde jeg man lenge levet etter 5. mosebok hvor det
heter: «Du skal ikke kreve renter av din landsmann, hverken av penger eller av
mat eller noe annet skal du ta renter. Av utlendinger kan du kreve renter, men
ikke av din landsmann.»

65 Det lyder jo nesten som Senterpartiets program og er vel ført inn i Moseboken
av Per Olaf Lundteigen. Han står jo så tidlig opp om morgenen, så han får vel

skrevet inn noe før vi andre våkner.

70 Den norske kontrast fortalte William Nygaard meg om. Hans bestefar fikk en dag besøk av dikteren Hans Kinck. Kinck mente han hadde penger tilgode av forlaget. Han hadde nemlig ikke fått utbetalt renter på sine forskudd! Spøkefuglen Nils Kjær hadde fortalt ham at han hadde krav på det. Gamle Nygaard syntes dette var et så originalt påfunn, at han utbetalte pengene.

75

Ideen gis herved til Lundteigen.

Men la det være sagt at jeg er glad vi vant vår rett. Vi er i sannhet blitt mer internasjonale i vårt land. I går så jeg til og med at den gamle britiske serien To
80 the Manor Born - «Født på solsiden» - skulle vises om igjen på TV. I den serien husker jeg hovedpersonen, spilt av Penelope Keith, kom med følgende utsagn: «England for the English, as we used to say about India.» Slik snakker en ekte imperialist.

85 Vikingånden er igjen i ferd med å bre seg! La oss da vise høvisk adferd. Ingen trær gror inn i himmelen. Vær vennlig mot dine medmennesker når du er på vei oppover, du kan møte dem igjen på vei nedover.

Vi er kommet til veis ende på denne fremragende middag. Endelig forstår jeg
90 hva man mener med at i dag er levestandarden så høy at bare de færreste når opp til den.

Vi er de utvalgte! Og det gir en egen glede å ha et vertskap, nemlig oss selv: Stortinget, som i alle deler gjør det så godt. Tenk å ha verdensmesterskap i god
95 økonomi. Det har en forunderlig evne til å gjøre både menyen og samvittigheten bedre. Det er jo ikke alltid så lett å ha det godt i et land med slike pietistiske tradisjoner, der det er gammel lære at man oppfører seg moralsk, bare man har det ukomfortabelt. Vi hever oss over det snakk. Vi vet at en puritaner er en som avskyr alt han liker. I dag er vi sammen for å ha det godt og glede oss. Derfor vil
100 vi takke for denne oase i tilværelsen.

Allerede Predikerens bok slår fast at «det er en tid for enhver ting under himmelen». Eller som Inspektør Clouseau sier det: «There is a time for laughing. And there is a time for not laughing. And this is not one of them.»

105

110 Dette er en tid for takk og hyldest. Jeg takker presidenten for å ha ført oss trygt og godt gjennom denne periode, og jeg takker og hylder mine kolleger og alle tilstedeværende for god seilas og godt opphold sammen. Vi er alle sammen langt bedre enn våre partier fortjener.

115 Og så er det da Hotel Bristol som har sørget for all denne velvære. Bristolnavnet har en klang av orkestral og jubileumsartet glede. Så mangt har foregått i Bristol-regi. Men det var ikke her konservatismens store grunnlegger Edmund Burke holdt sin berømte tale til velgerne i Bristol. Også frem til denne aften har hans ord om politikeres plikter overfor velgerne en klar betydning: «Det er hans plikt overfor dem å ofre sin hvile, sine fornøyer, sine tilfredsstillelser, og fremfor alt, til enhver tid, og i alle tilfeller foretrekke det som tjener dem, fremfor det som tjener ham selv.»

120 Hvis noen skulle føle disse plikter for tunge, kan jeg trøste dem med at Edmund Burke ble kastet ved det etterfølgende valg.

125 Han var likevel en fremsynt mann. Intet menneskelig var ham fremmed. Derfor sa han: «Hvis statsstyre på noen kant alene var et spørsmål om vilje, men statsstyre er et spørsmål om fornuft og dømmekraft, og ikke om tilbøyeligheter.»

130 Da står det bare igjen å utstøte det gamle jubelrop: Takk og pris!

135 **Kilde**
Syse, Else, Christian & Henrik (red.): Ta ikke den ironiske tonen - Tanker og taler av Jan P. Syse. Oslo 2003, s. 260-263.

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/stortinget-er-livet-i-potens>

140